

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE

de 1 și 2 rânduri: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt să se plătească
în avans în Arad.

Scrisori nefracate nu
primem.

TRIBUNA POPORULUI

Cum stau Ungurii.

(R) Concetățenii nostri maghiari îi vorbesc de rău și în presa lor îi prezintă pe austriaci ca pe-o ceată de oameni incapabili și nevrednici să dea ei tonul în monarhie. Nu, zic Ungurii, Austriacii nu mai pot și nu trebuie să țină ei în mână cârma monarhiei austro-ungare, ci punctul fix este — Ungaria.

Eată de ce. În Austria toate merg peste cap. Nemții sunt la cuțite cu Cehii, iar celelalte naționalități sunt și ele vecinic în luptă înversunată, fie între ele, fie cu puterea statului. De aceea parlamentul nu mai poate funcționa și nimic nu mai este sigur în Austria. Nici chiar cuvântul M. Sale nu e ascultat. Dovadă că de geaba a acordat atâtea audiențe și a vorbit cu atâția bărbați de stat, zadarnic M. Sa le-a indicat chiar direcția politică în care ar dori să se pornească lucrurile, — eată, din zi în zi situația se agravează.

Până ce, priviți Ungaria! În Dietă e o majoritate compactă, condusă de bărbați înțelepți, după cum distinși sunt și capii opoziției, așa că toate lucrurile ar merge strună dacă n'ar face greutăți — Austriacii. Aici nu-i luptă cu naționalitățile, ci toți cetățenii-s mulțumiți și numai câțiva „agitatori de meserie“ tulburau liniștea senină a olimpicului guvern unguresc...

În cât ne privește pe noi, naționalitățile din Ungaria, e de prisos să arătăm câtă perversitate este în afirmația celor cari ne prezintă mulțumiți, pe când adevărul e că prin forță detestabilă ni se ia puțința de a protesta în contra tuturor încălcărilor și nedreptăților.

Nu ne vom opri deci asupra acestui punct. Mai ales că ori ce ar scrie, nu vor mai seduce șovinistii pe nimeni, fiind toată lumea în clar cu situația noastră.

Să vedem însă cum stau oărmătorii nostri cu Croații și Fiumanii.

Cu acești din urmă, vizerăm în săptămâna trecută numai așa „s'au fericit“ — expresia presei maghiare — că au scos miliția să-i domolească. Nici o inscripție maghiară, pe un biet de tramvaiu, n'au vrut Italianii să rabde, așa că însăși presa maghiară a recunoscut că zău, „mărgăritarul Coroanei maghiare“ este perdut pentru ideea de stat național maghiar.

Ear în ziarele mai proaspete ce citim despre Croați?

Citim că, din însărcinarea delegațiunii regnicolare croate, a sosit la Budapesta vicepreședintele și cuștorul Dietei Croate pentru a prezenta președintelui delegațiunii regnicolare maghiare un Memorand, presa maghiară îi zice „nunțiu“, în care Croații se jeluiesc pentru o mulțime de nedreptăți ce sufer.

Ceea ce e mai supărător pentru Ungurii, e faptul că până și acest „nunțiu“, să-i zicem și noi așa! — e scris în limba germană, așa că au trebuit vre o două zile până ce dele-

gația maghiară a putut să afle, făcându-se traducerea nunțiului, ce vor și ce resping Croații aliați cu statul ungar.

Ei protestează ca de aci încolo venitele moșiilor statului de pe teritorul croat să se socotească la un loc cu cele de pe teritorul maghiar. Protestează în contra chipului cum se poartă evidența de împrumutul din 1883 de 67 milioane precum și împotriva mai multor chestii de resortul ministeriului de agricultură, scoțând în relief o pronunțată tendință de separare. Cer în același timp o academie silvanistică în Agram, ne mai voină să-și trimită fi la academia din Semnitz. Ear' cât despre stringerea dărilor, cer ca întreprinderile și peste tot, toate instituturile de bani cu domiciliul în Ungaria, pentru filialele lor din Croația, în Croația să fie puse a plăti bir pentru aceste filiale.

Cer apoi ca Ungaria să investească capital mai mare în Croația și anume pentru construirea de căi ferate și regularea Savei, și să clădească mai multe palate în Agram, precum să facă și o mulțime de lucruri pentru dezvoltarea industriei croate.

Mai important ni-se pare, că în nunțiu se discută și cuota dintre Austria și Ungaria și Croația cere, ca după ce se va fi stabilit cuota între cele două jumătăți ale monarhiei, partea ce-i vine Croației, să se stabilească separat.

Vom mai reveni asupra acestor afaceri.

Aci vrem să accentuăm numai asupra importanței acestui pas al Dietei Croate, care d'atâtea vreme de altfel nu făcuse greutăți Ungurilor... Vrem să accentuăm, că nici în statul ungar nu stau lucrurile așa netede cum se laudă patrioții.

Să nu ridă deci Ungurii de Austriaci și mai ales să nu-i vorbească de rău. Dincolo ori-ce ar fi, cel puțin există libertatea de acțiune și manifestare. Aici însă toate ard pe înfundate. Tocmai de aceea, când s'or porni lucrurile pe desvelite și rezolvare dreaptă, guvernantul maghiarilor vor avé de furcă mai rău ca cel din Austria.

Alt proces în contra Slovacilor. Anul trecut, când s'a întors de la temniță rectorul Pietor, care stătuse 8 luni în Vaș Slovacii l'au primit cu mare alaiu. Îndeosebi fruntașul Dula, cu alți doi advocați, l'au îmbrățișat, damele i-au oferit flori și întreg publicul slovac a cântat imnul „Hei Slovane“.

Procurorul din Besztercebánya a intentat încă de mult proces în contra celor trei fruntași slovaci, pentru agitație, ear foile maghiare vestesc acum, că tabla regească din Budapesta a aprobat și ea punerea sub acuzare.

Vom avea deci un proces de care Slovacii n'au văzut de mult. Va fi, desigur, un nou privilegiu de a se manifesta legătura între cele trei naționalități.

Adunarea agrarilor

Eri s'a ținut în sala comitatului nostru adunarea agrară, pornindu-se astfel și prin aceste părți acțiunea contra mercantilismului desastros prin care îndeosebi Ovreimea s'a făcut stăpână nu numai peste industria mare și tot felul de manufacturi, dar chiar și asupra produselor agricole.

La adunare au luat parte nu numai toți marii proprietari din comitat, ci și o mulțime de notabilități de prin comitatele vecine.

Sedinta a deschis-o marele proprietar Vászrhegyi László, arătând scopul acțiunii ce se pornește. S'a procedat apoi la constituire, aclamându-se președinte dl Vászrhegyi. S'au ales de asemeni secretari și patru președinți de onoare, între cari ministrul Hegedüs și contele Károlyi Sándor. Ministrul de agricultură a fost reprezentat la adunare prin baronul Malcomes, secretar ministerial.

Sedinta a ținut până la amiază, deoarece ce s'au făcut conferințe speciale în ce privește acțiunea Agrarilor ear la ora 1 s'a dat un banchet în sala Otelului „Crucea Albă.“

Vorbirea Metropolitului Mihályi

rostită la deschiderea Sinodului archidieceșan dela Blaj, în 10/23 Noemvrie a. c.

„Christos este pacea noastră, care a făcut amândouă una“.

(Sf. Apostol Pavol către Efeseni II. 14.)

Cu căldura iubirii adevărate vă salut, Fraților mult doriți, că ați ascultat glasul, ce v'a chemat la această Venerabilă Metropolitanie; bine ați venit, Fraților Prea Onorați Protopop! ai acestei alme archidieceșane, care după direcția voastră importantă priveghiați peste ținuturile concrezute grijei voastre; mă bucur de prezența voastră, Fraților onorați, pe cari încrederea clerului v'a trimis încoace. Cunoștința persoanelor, a ținuturilor și a trebilor, este lauda fieșteră a dintre Frățiile Voastre, experiența în decursul serviciului îndelungat câștigată din atingere nemijlocită ne este de mare folos în toți ramii guvernului sacru, ne este prețios întru deslegerea postulatelor, adevărate tortuoase, ale administrației ecleslastice: ear la sfatul despre lipsele acum întetitoare ne este de neapărată trebuință.

Înainte însă de ce ne am apuca a pertracta obiectele, în cointelegere cu Prea Veneratul capital al bisericii catedrale metropolitane, satorite a se supuna deliberațiunii acestui Sinod archidieceșan: dați-ne voie, ca cu prilegiul acesta, când în trărăm în timpul iubilar de 200 de ani de la Renașterea Românilor din Ardeal în sinul santei biserici catolice și apostolice a Romei prin unirea bisericească încheiată amăsurat decretelor Sf. Sinod ecumenic dela Florența, să vă rog, ca clerul și poporul într'un cuget cu aceeași însușire să ne închinăm proriei dumnezeiești și din umilinta inimii pline de recunoștință să „mărturisim charul Domnului, să vestim îndurarea, și să nu ascundem facerea lui de bine“ (Sf. Sofroniu patr. Ierusalim. rog. la Botezul Domnului).

Antecesorului Atanasiu I, celui de glorioasă amintire, Domnul i-a inspirat sfatul măreț, ca să îndrepte lucrarea bisericii românești spre limanul de scăpare, și să o ajute și să o așeze sub scutul Sf. biserici apostolice a Romei; aceluiași mare arhieru fu dată fericirea de-a renova legătura împărțirii bisericești, și aceasta neamului românesc i-se făcuse izvor nesecat de cultură, pria care el devenise „poporul înoriei,

ca să vestească bunătațile celui ce l'a chemat pe el dintru întuneric la minunata sa lumină“ (I. S. Petru II. 9).

Următorii lui, ca niște apostoli adevărați, conduseră biserica aceasta întru sfințenie și dreptate, și unii dintre dășii, după greutatea chierării lor, puțin fiind pedepșiți, cu mari faceri de bine s'au dăruit, că Dumnezeu i-a ispitit pe dășii, și i-a aflat luiși vrednici. Ca aurul în topitoare i-a lămurit pe ei, și ca o jertfă de ardere întreagă i-a primit“ (Înțelepciunea lui Solomon III. 5).

Între grele primejii de tot felul scoase Domnul cu mâna tare și cu braț înalt peste două veacuri întregi biserica aceasta până în zilele noastre: rogu-vă să nu ne înduioșăm de viitorul ei „că înaintea feței oamenilor de vom și lua numai, nădejdea noastră este plină de renume, că va împărăși întru noi Domnul în vece“ (Înțelepciunea lui Solomon III. 4 și 8).

Arvuna acestei așteptări fericite ne sunt meritele antecesorilor, credința și pietatea strămoșilor și a părinților nostri, cari ne lasă ca o moștenire sacră biserica aceasta cu așezămintele ei canonice sub cari scutindu-ne să aflăm mântuire. Memoria lor să fie binecuvântată în vece!

Fraților! „Christos este pacea noastră, care a făcut amândouă una, și păretele cel din mijloc al zidului l'a sfărâmat, vrajba în trupul său, legea poruncilor cu dogmele stricând. El venind a binevestit pace, vouă celor de departe și celor de aproape. Ca printr'insul avem amândoi apropiere într'un Spirit către Tatăl“ (Efeseni II, 14, 15 și 18). „Cei ce nădăjdudesc spre Domnul, vom înțelege adevărul și credințioși în dragoste vom petrece cu Domnul“ (Înțelepciunea lui Solomon III, 9).

Întru aceasta se ivește tărnia bisericești, că învțătorul nostru cel Dumnezeesc prin domnia sa cea naturală și neapărată, cu care adevărul răpește inima după manta luminată, va dobândi dela ai săi toate acelea, cari, fie ca urmări ale învțătorului adevărat îmbrățișate, fie ca cuvinte dregătoare ce o deprinde față de mulțimea credințioșilor, va afla de bine a le impune lor.

Biserica lui Christos, ca învțătoare are misiune legitimă și ca autoritate înzestrată cu putere de sus este tipul cel mai perfect de asociațiune spirituală, și toate diramațiunile ei particulare au parte din eficacia și suavitățile ei.

Întru această societate spirituală domnia sau superioritatea faptică isvorește dela adevăr, de aceea, dinsa preponderanța socială caută să o concreadă celora, cari sunt mai destoinici a cunoașe și a propune adevărul. Și fiindcă voința omului este plecată spre adevăr, ca spre binele minții: domnia adevărului este naturală, și drept aceea suavă, deoarece ce ceea-ce este natural, nu este vident, deci suavitățile este caracteristicul guvernului spiritual. — Persoanele, întru cari se concentrează domnia spirituală, nu pot să-și peradă influența, decât dacă se vor adevări abătuiți dela chemare. Împărăția spirituală este împărăția adevărului și a dreptului: de aceea pornirea asupra adevărului este ruina necesară a societății de felul acesta, și a autorității ei.

„Cei ce nădăjdudesc spre Domnul vor înțelege adevărul și credințioși în dragoste vom petrece cu dășul, că dar și mila e între cuviințioșii lui și cercetare între aleșii lui“. Întru aceasta cunoaștem un alt izvor al tării bisericești, că închinăciunea naturală pleacă pe om să-și agonisească adăpost statornic de darul îndemnărilor împreunate cu acela; și din îndurarea lui Dumnezeu parte precumpnitore a credințioșilor nostri se bucură de proprietăți stabile, făcând parte din societatea agricolă, care este cea mai naturală în starea prezentă a omului, de aceea este și cea mai stabilă și mai cu de-adsul rënduită spre a desvolta perfectibilitatea omului atât cea fizică, cât și cea morală. Aci vedem întâlnindu-se pe cât se poate tărnia unității sociale și a autorității cu independența singuraticilor, că proprietarii singuri de la forța și unitatea socială pot spera garanția sigură a averilor private, ear aceste proprietăți împuținează lipsele, adică isvoarele dependenței. De aci vedem,

că agricultura în aceeași măsură spriginește virtutea casnică și cea socială, viața cum-pătată, lucrul neobosit, onestitatea năra-vurilor, legătura socială, sinceră fac onoare vieții casnice; comerțul cinstit, virtutea militară, administrațiunea înțeleaptă susțin reputațiunea publică. (Taparelli, Diritto naturale P. II. c. IX.)

Dacă biserica stăpânește averi spre a le rindul la scopurile ei, este împedecă, că dăsa este îndreptățită a le și administra. De băgăm însă bine seamă, că dacă biserica poate regula și pe proprietarii în folosința domeniului lor obligându-i să concurgă spre binele comun, aceste impozite au să fie legitimitate deplin după necesitate adevărată, au să fie repartiate și scoase după stricta dreptate și impendate numai spre scopurile preliminate în formă legală. Eară ce privește fundațiunile pie, venitele acelor stau sub normele statorite și acceptate ale piilor fondatori. În urmă știm, că averile bisericilor singuratică au să servească scopurilor acelorși biserică și „se căuta aceasta între ispravnic, ca să se afle cineva credincios”. (I Corint IV. 2)

Tăria bisericii se mai cunoaște și din dreptatea așezămintelor și din execuțiunea neșovăitoare a prescrierilor canonice. Înțeleptele întocmiri și dreptele prescrierile ale legislațiunii canonice le recunoaște știința, care alătura cu dreptul roman susține la universități și catedra dreptului bisericesc.

Eară execuțiunea atărnă dela forța socială, care este mai impunătoare unde în mai mare măsură este una autoritatea, și nu poate căde în deșert rugăciunea: „Părinte sântă păzește pe ei în numele tău, pe cari i ai dat mie, ca să fie una precum și noi”. (S. Ioan XVII. 11.)

Execuțiunea atărnă și dela activitate și sub amenințarea sorții smochinului suntem îndatorați să aducem fructe de dreptate; se mai recere și constantă, că nu ni se cade să fim „trestia clătită de vânt” (S. Luca VII. 24.), ca nu cumva să ni se zică și nouă: „nimenea punând mâna sa pe plug, și căutând îndărăpt, este îndreptat întru împărăția lui Dumnezeu”. (S. Luca IX 62.)

Fericita speranță, că va împărăși întru noi Domnul în veci să vă îndemne, fraților, ca cei ce sunteți puși pândăși în via Domnului Savaoth a stăru din puteri, ca cei ce nădăjduiesc spre Domnul să înțeleagă adevărul și credincioși în dragoste să petreacă cu dănsul. În rapoartele felurite ce vi-se propun vedeți, ca într-o oglindă, statul trebilor noastre și aflând cele ce se pretind după lipsele de acum, veți statori cele oportune, ca darul și mila să se coboare peste curvioșii Domnului și cercetare peste aleșii lui.

Christos în mijlocul nostru este și va fi!

Sedința Sinodului arhidieceșan al Alba-Iuliei și Făgărașului convocat pe 10/22 Noemvrie 1899 cu aceasta în numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului sfânt o dechiar de deschisă.

Sinodul dela Blaj.

Vineri, în 12/24 l. c. n. seara, după consultări de trei zile, sinodul arhidieceșan dela Blaj și-a încheiat lucrările.

Despre cele petrecute în ședințele de Joi și Vineri, dăm, după „Unirea”, următorul resumat:

Din hotărârile aduse în ședința a III-a (Joi, 11/23 l. c. înainte de amiază) însumăm: luarea spre știință a raportului reuniunii de asigurare impunându-se oficiilor protopopești regulata și punctuoasă solvire a premiilor; modificarea §. 15 din statute, ca adevă, cel ce întârzie cu plățile premiilor peste 9 luni își perde dreptul la despăgubire, — și adăugarea unui nou paragraf la statute de cuprinsul, ca în cas de lipsă statutele reuniunii să poată fi modificate, cerând lipsă, și din partea Vener. Consistor; raportul casei centrale despre fondurile și fundațiunile administrate. (Averea acestora la finea anului 1898 a fost de 2,678,843 fl. 84 cr., iar la stat 1,122,227 fl.)

La rapoartele revisorului esactoratului referitoare la pregătirea rațiunilor bisericești și școlare, cum și la cele despre plățile dărilor, comisiunea I. organizatoare prin referentul ei Dr. V. Smigelski prezintă proiectul referitor la statutele deficienților și augmentarea fondului, propunând pe viitor taxele pentru preoți de 4. 6. 8 fl. și la protopop de 10 fl., iar după regularea congruel la 20% a venitelor, — apoi statorcesc taxele de promoțiune la toate gradele preoțești dela paroh până la Mitropolit. Maximul pensiunilor se statorcește la 400 fl. pentru protopop, 300 fl. pentru viceprotopop și cei pe un grad cu el, — și 200 fl. pentru preoți, deodată se reduce anul pensionării dela 50 la 45 ani, și în consonanță cu acestea se fac cerutele modificării în statute.

Pentru augmentarea acestui fond venerabilul rector al Semin. clerical al Vasile Raț dozează 500 fl. și dl protopop al Ibașfalăului 50 fl. Membrii sinodului primeac cu vie bucurie aceste daruri.

Tot pentru augmentarea acestui fond se decide ca și casele bisericești să contribuie la fondul Esactoratului.

În chipul acesta se speră, că în decursul viitorilor 10 ani, începând cu 1900, fondul va crește în mod îmbucurător spre binele preoțimii de la sate.

Ședința IV (Joi după amiază).

Aproape întregă discuția în ședința aceasta s'a învîrtit în giurul chestiunilor pur administrative. Se dă samă de activitatea oficiilor protopopești, a forurilor și senatelor școlare; protopopești, a moralității poporului: alcoholism, concubinate ș. a. și după ce se fac unele propuneri cari dau un câmp mai larg acestor foruri, se decide înființarea reuniunilor de temperanță, (se pomeneste de cartea lui Aluaș), de cari s'a vorbit și în sinodul arhidieceșan din 1869. — Se mai hotărăște publicarea unei serii de scrieri morale, și mai ales se cere reînnoșirea petrecărilor pentru înființarea unei academii literare gr. cat. române.

Continuându-se desbaterile se aduce o importantă hotărîre, de cuprinsul ca în fiecare parohie să se facă *conscriptia tuturilor credincioșilor*, care apoi la timpul său să fie cea mai fidelă statistică a unei parohii. Începutul să se facă în anul viitor când și așa se va face numărătoarea poporului.

Comisiunea școlară terminându-și și ea lucrările își prezintă raportul despre gimnasiu, școalele din Blaj și cele populare.

Joi seara societatea clericilor „Inocențiu Micu Clain” a arangeat o serată *literară-musicală*, care a succes pe deplin.

Ședința V. (Vineri 12/24 a. m.)

S'a continuat discuțiunea asupra raportului comisiunii școlare, care s'a terminat cu hotărîrea, ca subvențiunea dela stat pentru acoperirea salariului învățătorilor să nu fie ertat a se cere nicăiri de cât după încuviințarea Ordinariatului. —

Urmează cel mai excelent și mai mult așteptat punct al programului: chestiunea ameliorării stării materiale a preoțimii, ul timul punct care mai era restant și nediscutat.

Comisiunea organizatoare cetește mai întâi propunerile facute prin sinoadele protopopești. Sunt foarte varii mijloacele acestea, toate conglăuesc în aceea, ca ajutor de la stat respective congru să nu se primească cu vătămarea autorității Ordinariatului, și multe Sinoade cer, ca cel ce totuși ar cere și primi ajutor pe lângă condițiunile umilitoare din trecut să fie tras la cercetare disciplinară și chiar suspendat.

Studiând aceste propuneri comisiunea le adună în următoarele:

Se reînnoște hotărîrea sinodală din 1896 ca adevă contribuțiunea erarială și comitatensă să se solvească din partea bisericii — lecticalul să se introducă pretundența, unde nu e în us, de asemenea și stola să fie regulată conform hotărîrilor aduse în această cauză din partea congresului mixt ținut în Blaj la 1875 — să se înființeze un fond arhidieceșan de salarizare, în care să intre 1/2 din stipendiul pentru ss. liturgi, pe cari le-ar procura Ordinariatul și împărți preoților. — Comisiunea mai propune ca să se introducă solvirea unei taxe de 15 cr. de familie, dar sinodul cu majoritatea voturilor, nu primește. Se primește însă: colecte cu discul făcute în biserică la serbători ori la alte ocaziuni solemne și propunerea, ca Clerul să stăruiască, pentru ca în favorul acestui fond să se facă donațiuni din partea credincioșilor. Mai pe sus de toate s'a cerut convocarea unui congres mixt în care să se reguleze definitiv aceste chestiuni.

Propunerile au fost primite.

Ședința VI (Vineri p. m.)

Se continuă raportul comisiunii organizatoare. Fiind vorba de ajutorul de stat comisiunea propune ca acela să nu se primească, decât fără condițiunile din trecut și preoții, cari îl vor primi fără de învoirea Ordinariatului, să fie disciplinați, iar congrua încă să nu se primească decât dacă aceea se va da cu înțelesul Ordinariatului.

Propunerile au fost primite.

Ședința VI (Vineri p. m.)

Se continuă raportul comisiunii organizatoare. Fiind vorba de ajutorul de stat comisiunea propune ca acela să nu se primească, decât fără condițiunile din trecut și preoții, cari îl vor primi fără de învoirea Ordinariatului, să fie disciplinați, iar congrua încă să nu se primească decât dacă aceea se va da cu înțelesul Ordinariatului.

Față cu această propunere, caul Dr. Brnea face alta, al cărei cuprins pe scurt este următorul:

1. Să se aducă mulțămite Eccl. și Prea Ven. Consistor pentru pașii făcuți acum în cauza congruei.

2. Considerând, că clerul și popul bisericii noastre n'a fost nici odată din cipiul contra ajutorării preoțimii din partea statului și fiind că starea materială a lui nostru nu corespunde exigențelor și nici nu se speră, ca în apropiatul viitor să se poată ajuta prin mijloacele sale un mod simțitor: Sinodul în principiu e în contra ajutorului de stat, dacă se va da fără știrbirea autorității bisericești.

3. Sinodul e gata a primi cu contemplă în art. de lege XIV — deși unele din condițiunile pe lângă ce se împarte congrua aceasta sunt pentru preoți, și în speranță că nu se tractat în mod excepțional numai gr. cat. respective clerul arhidieceșan, se rugat înaltul guvern, ca să binevoiască a face întregirea aceasta a salariilor cadrul legii citate, cum a și promis ordinațiunea din 24 Octomvrie 1898.

4. Întregirea aceasta să se dea celor preoților în proporțiune egală, previa înțelegere avută cu Ordinariatul, suma să fie pusă la dispoziția Ordinariatului, care o va împărți preoților pe cîte, pe cari la timpul său le va aș ministra.

5. Referitor la ajutorul reg. de 15 fl. să fie rugat ministrul, ca acela să partă conform prealtelei hotărîri a M. Sale din 1863, ceea-că dacă ministrul voi să o facă, și suma aceasta să se sească pentru întregirea venitelor preoților după normele de mai sus.

În sfîrșit, considerând că nici preot nu poate face ceva referitor la starea sa și pentru poziția sa de cât cu Ordinariatului, — apoi că chiar în lege, preoții sunt datorți a-și cere la girea salariilor preoțești numai pe Ordinariatului, cei ce ar face contrariu s'ar discipinați.

Consideranțele și propunerile acestea fost primite în mijlocul unui entuziasm general.

Excel. S. metropolitul, mulțumind membrilor sinodului pentru concursul dat deslegarea chestiunilor grave aflătoare dezbateri, — încheie ședințele Sinodului.

Din Bucovina.

Școlarii români la noul gimnasiu Sirete. În toamna anului curent școlarii din Bucovina s'au sporit cu un gimnasiu, înființat și deschis în oraș Sirete. La acest nou gimnasiu pentru aceasta s'au înscris vr'o 120 școlari, cari 24 greco-orientali, iar lătre 96 18 Români. Din acești 18 școlari, reșerie „Patria” — partea cea mai mare total lipsită de mijloace materiale, au

meister din Sibiu, precum și distribuțiu cu dispensă de taxă postală pe Transilvania, Bănat și Bucovina. Eară recomandă Bánffy gazeta românească:

„Cultivarea poporului valach — el — este un scop atât de binecunoscut încât aici un ziar e mai potrivit ca unde. Ziarul va fi cel de pătura cea înaltă și numai de cei ce știu românește și de taxele de postale se recomanda căci dimpotrivă poporul sorman nu va ajunge în posesia lui” ****)

Alătura cu scrisoarea guvernului societatea literatilor din Sibiu trimise 30 Iulie 1789 și ea o adresă Curții imperiale expunându-și totodată programul ziarului.

„Națiunea, pe seama căreia se porni acest ziar”, — zice-se în adresa adresată — „nu este la acel nivel cultural ca întreaga țară știe ceti. Deci ziarul destinat mai ales pentru preoți, cari comunică în fiecare săptămână conștiința cu poporul. — Obiectele de căpetenie a întemplărilor zilei și deprinderile în hămoravuri și în economie. Ziarul să începe cu un anumit Popa Miron, prin Valea Frumoasă, care arave să povestească cum a trăit el în casa sa, între copiii părinților săi; în ce chip a condus economia; ce a muncit în anul cel rodnic și în cel nerodnic; în ce măsură supus conducătorilor; cum s'aprințit cel s'eraf, — cu un cuvânt că bun poezie

autentic. ****) Jakab, — p. 12, după documente autentice.

VOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Inceputurile ziaristice noastre.

1789 — 1795

Astăzi, când ziaristica română a ajuns cel puțin în formă — la un nivel egal cu aceea a altor neamuri culte, când un respectabil număr de gazete politice și de reviste literare contribuie după puțință la ridicarea culturală și politică a poporului nostru, o expunere pe scurt a întâielor încercări de ziaristică română poate nu va fi fără interes.

Inceputurile acestea, deși de extraordinară însemnătate pentru istoria noastră culturală, sunt în cea mai mare parte necunoscute și neclarificate încă. O multime de probleme de ordine politică și socială stau în strînsă legătură cu acelea și s'asteaptă deslegarea de la bărbații noștri specialiști. Eu voiu atinge numai câteva, după puținele isvoare ce-mi stau la dispoziție. Temeiric această chestiune nu poate fi tratată, decât consultând arhivele din Cluj și Viena, unde se găsește hărțile ce ne privesc.

Pentru noi, Românii cisarpatini, chestiunea prezintă un interes specific prin faptul, că urmele întâielor încercări de-a întemeia ziare românești se găsesc aici la noi. Deja în anul 1789, — deci cu trei decenii întregi înainte de-a apare la Bucu-

rești „Curierul” lui Eliade-Rădulescu și la Iași „Albina Română” a lui Asachi, — s'a pornit la noi în Transilvania o mișcare cu scop de-a introduce în poporul român promotorul cultural prin excelență: presa periodică.

Dintre istoricii noștri politici și literari singur Barițiu amintește acest fapt. Cei mai mulți consideră ca prim început în direcția aceasta încercarea lui Racoczi, a translatorului român din Lemberg, care la 1817 a publicat un prospect de ziar ce era să iasă în limba românească. *)

Însuși Barițiu nu precizează nimic, ci vorbind despre urmele de literatură românească în timpul lui Iosif al II-lea, observă:

„În Transilvania o societate de oameni literați (Români sau străini? Ch) încercase încă dela 1769 să înființeze o foaie periodică în Sibiu, pentru care și câștigase concesiunea, încât numai lipsa de fonduri i-a reținut dela acea întreprindere, pe care guvernul nu numai o aprobase, dară a avut și cuvinte de îmbărbătare pentru ea.” **)

Alteceva nimic. La un moment, atât de demn a fi remarcat, istoricul nostru nu s'a oprit, deși s'a impunea de sine o serie de întrebări, între cari la primul loc: cine au fost acei „oameni literați” și de ce caracter era ziarul ce voiau să înființeze? ...

*) „Jurnalismul românesc” de M. Kogălniceanu, în revista „România-Literară” din 1855, pag. 52. — A. Densușanu, — Istor. Lit. Ed. II, p. 127.

**) „Părți alese din Ist. Trans” I, p. 607.

Cum însă Barițiu a scris istoria sa fără a cerceta totdeauna amănuntele și mai ales fără a reflecta la arhivele, cari lui — se puteau deschide mai ușor ca altora, trebuie să ne mulțumim și cu simpla atingere a faptului, care — și acesta e lucru principal — e absolut exact.

Cu mult mai profund a tratat acest obiect un amic al lui Barițiu, publicistul maghiar Jakab Elek, pe care desigur și Barițiu și-a răzimat afirmația sa. Acesta, cu câțiva ani înainte de apariția „Părților alese”, publicase un studiu asupra Inceputurilor ziaristice în Transilvania, — studiu a cărui importanță fiind mare pentru noi, îi voiu relava aici întru cât ne privește. **)

Jakab arată în cartea sa, că acea societate din Sibiu, ai cărei membri nici el nu-i cunoaște cu numele, se formase cu scop de-a înființa un ziar pentru poporul agricol; că proiectatul ziar ocuță în documentele oficiale cu titlul „Wallachische Zeitung für den Landmann”; că, în sfîrșit, era să apară cu începutul lui Ianuarie 1790, firește în limba românească.

Guvernorul Transilvaniei de atunci, contele Bánffy György, din motive ce nu le găsim expuse la Jakab, era unul dintre cei mai călduroși spriginitori ai acestei idei. În 26 Maiu 1789 făcu o adresă foarte părtinitoare cătră curtea imperială din Viena, cerând încuviințare pentru tipărirea ziarului român prin tipograful Martin Hoch

**) Jakab Elek: „Az erdélyi hírlapirodalom története 1849-ig”. Budapest 1882.

cei mai mulți vor trebui să părăsească școala peste puține zile. Pentru ajutorarea lor, numitul ziar face un apel calduros către publicul român bucovinean.

Operetă nouă. Compositorul bucovinean, dl Tudor cav. de Flondor a terminat un nou op musical: „Moșul Ciocărlan“, operetă în trei acte și patru tablouri. Opereta se va reprezenta prima dată la Cernăuți de societ. „Armonia“, care a și început deja exercițiile corurilor din operetă — spune „Patria“.

Resboiul din Transvaal.

Privitor la lupta dela Belmont, pe care Englezii caută să o exploateze grozav intru ași mai ascunde atâtea înfrângeri, se scrie:

Șanțurile erau apărate de 2—3000 Buri. Englezii erau însă peste 7000. Cu toate acestea, Buri s'au retras în ordine și n'au pierdut mai mulți soldați decât Englezii. Buri au stricat și podul căii ferate peste Modder, așa că Englezii nu i'au putut urmări. Belmont este de altfel la 80 Km. depărtare de Kimberley și este foarte problematică dacă Englezii vor putea ajunge până acolo, — știrea despre căderea acestui oraș nu s'a adevărat încă.

E cert, că *Loubert* a impresurat capitala Natalului, unde Englezii stau rău de tot. În trei tabere, peste 13.000 Englezi sunt aici impresurați de Buri.

Mercuri, în aceeași zi când Englezii buciunau victoria dela Belmont, la Mooi River generalul *Hildard* a fost bătut rău. El a vrut să iasă din Eastcourt, dar a fost silit să se întoarcă eară, suferind pierderi simțitoare. S'a dovedit deosebi că Buri au artilerie mai bună: la distanță de 11 yarzi, ei băteau atât de stranic, că tunurile engleze au desarmat și artileria a luat-o la fugă.

Un pas înainte.

Primul pas pentru începerea activității „Reuniunii economice din Orăștie“ s'a făcut luni, în 20 Nov. n., ținându-se în acea zi prima ședință a comitetului.

Dl Dr. I. Mihu, președintele Reuniunii arhătând scopul acestei prime ședințe, a propus ca deocamdată să se stabilească un program de lucrare mai mărginit. S'a se face în primul rând tot ce se află că ar fi mai grabnic și mai de lipsă pentru popor.

Astfel s'a statorit apoi, ca activitatea Reuniunii să se înceapă cu prolegerele economice printre popor.

și părinte a fost poporul. În fața popii Miron va fi zăgrăvit un om bețiv, certăreț, iubit de rea tovarășie, care fuge de muncă, e nesupus și are trist sfârșit.

Astfel cetitorul va învăța a da ascultare celor bune, a disprețui cele joanice și toate acestea prin pilde bune și rele.

„Se vor mai publica în acest ziar: știrile militare, înaintările la guvern și alte lucruri de folos: datorințele către cetățeni și superiori, instrucțiuni privitoare la diferite ramuri ale agriculturii, apiculturii și viticulturii. Se vor traduce în limba românească toate ordinațiunile. Editorul va fi Martin Hochmeister. Din venite societatea nu va acoperi decât cheltuielile ziarului, — remunerațiune nu pretinde. Venitul curat îl va j-rifi pentru răspărirea agriculturii celor mai bavi și mai strugincioși, împărțindu' l an de an și publicând aceasta și un ziar“ ****)

Am reprodus aici întreg programul, nefiind el publicat până acum în limba română și pe de altă parte, fiind că ori cine'l va citi, va trebui să se mire de bogția în idei și de măiestria acestui plan, pe care ora să se întemeieze întâiul ziar românească.

II. Chendi.

(Va urma.)

Tot dl Dr. Mihu roagă după aceasta pe cei prezenți, ca să se însinue fiecare de bunăvoie cu ceea-ce dorește a se produce naintea poporului. Așa dl Ioan Mihalai a promis că va îndemna poporul la cultivarea trifoiului; dl C. Baicu va ține prelegeri despre legumărit și pomărit; dl D. David despre viierit; dl I. Flășeriu despre pomărit și stupărit; dl N. Mihăilă despre însemnătatea tovarășilor agricole și a altor însoțiri.

Aceste prelegeri folositoare se crede că se vor începe încă în decursul acestei ierni.

S'a hotărât mai departe, ca încă în primăvară Reuniunea să procure pentru membrii ei semănt: de tot felul, altoi și diferite mașini agricole.

Pentru înscrierea de membri noi se va redacta acum și un apel.

În scopul, ca Reuniunea să și poată mai cu succes împlini datorința, s'a statorit, ca ea să și înființeze și o foaie economică, care să apară sub auspiciile sale.

Ședințele lunare ale comitetului, conform statutelor, se vor ține în prima Sâmbătă a fiecărei luni.

„Revista Orăștiei.“

NOUȚĂȚI

Arad, 27 Noevre 1899.

Oaspeții Chișineului. Lunea viitoare orașelul Chișineu, din comitatul Aradului, va avea oaspeți înalți și în număr neobișnuit până acum. Pe atunci adevărat sunt așteptați acolo: arhiducele *Lisif* cu soția sa arhiducesa *Augusta*; prietul *Filip* de Orleans cu soția arhiducesa *Dorothea* și încă vr'o 19 notabilități, între cari: ministrul de honvezi baronul *Fejérváry*; secretarul de stat în ministerul de honvezi *Gromon*; primarul capitalei *Márkus*; sub-locotenent-mareșalul *Bolla*, adlatul arhiducelui *Iosif*; consilierul-ministerial *Selley* etc. Societatea va petrece acolo vr'o opt zile la vânătoare în pădurile din domeniul arhiducelui *Iosif*, unde sălbătécimile se arată de astădată în număr neobișnuit de mare.

In chestia alegerii de protopop în Buziaș am publicat în numărul nostru precedent un articol în favorul d-lui Terfaloga. Din greșeală, s'au omis însă șirele prin care redacția noastră își făcea rezerva în privința articolului. Ce am omis, îndreptăm acum, declarând: Am publicat articolul pentru-că cu insistență am fost rugați de un fruntaș bănățean, neînțelegând însă ca în afară de aprecierile personale ale autorului articolului să se mai pună ceva în discuție. Afacerea aceasta este deplin și definitiv rezolvată de forul competent, de Ven. Consistor Caransebeșean, care întărind de protopop pe dl *Pepa*, desigur înspre binele bisericii a lucrat.

Logodnă Anunțăm cu plăcere logodna dlui Ioan Moldovau, funcționar la „Victoria“, cu d-soara Aurora Milovan, fiica d-lui notar Paul Milovan din Mândruloc. Dorim toate fericirile.

Adunarea generală a universității săsești — după cum se vestește din Sibiu — este convocată acolo pe ziua de 12 Decembrie st. n.

Pensionări în masă la armată. Zilele trecute ziarul „*Tagespost*“ din Graz a vestit, că din privilegiul urcării lefilor oficeresci, care se va întâmpla cu începerea din 1 a Ianuarie 1900, ministrul comun de război a dat ordin, că toți acei oficeri și oficiali militari, cari în decursul anului curent împlinesc 40 ani de serviciu sau au 66 ani de etate, — au să și ceară pensionarea. — Singură această dispoziție împlinită are considerabil să mărească cheltuielile pentru armată.

Organul tovarășiei Magdu-Rațiu-Daianu în numărul său de ieri își împodobește atât pag. I cât și pag. II, cu daianiste adevărate asupra procesului în care Magdu

voia să și repareze onoarea. Scrie multe și mărunte „autorizate“, călărind pe „abzugulala“ flului dlui Zigre și a doi „costosi“ ai dlui Zigre, (dintre cari unul e... *Ungur* din Pecica) continuând a le zice că ei sunt studenții universitari!...

Intocmai cum „directorul“ autorizatei n'ar îndrăzni să scrie însă nimic despre vișa ilustră din care se trage, așa și în cazul de față, nu amintește nimic despre grămada de acte ce a prezentat dl Dr. A. Lazar întru a ilustra trecutul valorosului colaborator al „autorizatei“... De ce?

Mai interesant e, că tovarășii sibieni ai dlui Magdu sun' supărați că i-am prezentat, în darea noastră de seamă, braț la braț cu d. Magdu. Dar bine, onorabili domni! Nu în „Tribuna“ ne dăscălea dl Magdu nu numai pe noi, dar și pe dl Sturdza?!... Și chiar felul cum scrieți acum despre proces, nu e o dovadă că ve solidarișafi cu colaboratorul vostru „de pe Murăș“?...

De altfel n'avem ce zice: *vă șade bine împreună!*

„**Năr. Listy**“, organul de căpetenie nu numai al Cehilor tineri, dar peste tot, al presei cehice întregi, întrecând cu bogăția și varietatea materialului seu chiar și pe „*N. Fr. Presse*“, e adeseori confiscat de la ultima schimbare întâmplată în politica generală a Austriei. Pentru a face totuși posibil, ca lumea să afle cu totul liberă lucrurile confiscate, foaia cehică practică de câțeva vreme următorul procedeu: roagă pe cutare deputat să facă interpelare în parlament asupra confiscării, cu care privilegiu, bine înțeles, se citesc și sunt trecute în protocol și scrisese confiscate. Ear „*Năr. Listy*“, sau ori-care alt ziar, n'are decât să producă protocolul parlamentar.

Astfel s'a întâmplat și cu ultimul articol, din care am reprodus acum câteva zile pasagiul îndrăzneț despre „*politica de câne*“, „*dispreț suveran*“, „*sbicuire cu carbaciul*“, etc. Noi primiserăm adevărat numărul respectiv, fiindcă fusese expedit înainte de confiscare, făptuită numai pe la 10 oare înainte de amiază.

Un Vienez generos. Din Viena se anunță, că Sâmbăta trecută consiliul orașului a publicat testamentul unui generos și mare industrial, al baronului *Leitenberger*, care a testat pe seama săracilor din Viena fără osebire de confesiune 100,000 fl., ear pentru reuniunea salvatorilor 20,000 fl.

Medicii străini în Italia. O spaimă mare a cuprins deodată pe medicii străini din Italia. Și nu fără temei. Ministrul italian de interne *Pelloux* — după cum se vestește din Roma, în curând va prezenta parlamentului un proiect de lege, prin care tuturor medicilor străini din Italia de aci încolo li se interzice a mai practica acolo medicina, chiar și față cu pacienți de naționalitatea lor, dacă nu și nostrifică diploma. Măsura aceasta este o grea lovitură mai ales petru doctorii mai în vîrstă. În Italia numărul medicilor străini este foarte mare. Prin strădele orașelor Roma, Neapol, Veneția, Genua, San Remo, Nervi, Sorrento, Capri, etc. pretutindenea se pot ceti firme, ca: „*Deutscher Arzt*“, „*Médecin français*“, „*Englisch doctor*“ etc, cari sigur se vor împuțina de aci încolo.

Earnă în Rusia. Din orașul Kronstadt (Rusia) se telegrafează, că temperatura e de 7 grade sub zero. Apa din port și la maluri a început să înghețe. Corăbiile de comerț se grăbesc să plece din port. Comunicațiunea vapoarelor de persoane este împedecată de gheață.

Cale ferată în Caucaz. Din St.-Petersburg se anunță, că guvernul rusesc a decis, să facă o linie ferată în Caucaz. Îndată-ce va fi împrăvătită calea ferată transsiberiană, se vor începe lucrările petru cea din Caucaz. Cheltuielile se vor urca la 43,000,000 ruble. Această cale ferată caucazică e de mare importanță nu numai din punct de privire politic, ci și comercial.

Dușmanii muzicii militare. Se vestește din Viena, că musicalii austriaci au ținut acolo Sâmbăta o mare conferință, în care au hotărât să ceară intervenția guvernului pentru ștergerea cu desvirțire a muzicilor militare, cari le fac mare concurență.

Arderea cadavrelor în Hessen. Chestiunea arderii cadavrelor în marele ducat Hessen tocmai acum vor s'o reguleze prin articol de lege. Ministrul de stat *Rothe* și ministrul de justiție *Dittmar* au prezentat în a doua cameră un proiect de lege, în care, între altele, se zice, că arderea cadavrelor va fi permisă numai în cazul, dacă cel reposedat a dispus aceasta prin testament și dacă o îngăduie aceasta și poliția locului.

Om petrificat. La țărmul fluviului Missouri (America-de-Nord), nu departe de delta rului Iudit, un muncitor a dat zilele trecute de urma unei rari și foarte ciudate minuni a naturii. A aflat anume în năsip un trup de om petrificat, care de sute de ani a putut să zacă în acel loc. Mănile, încrucișate pe pept, îi erau legate strins, din ceea ce se crede, că omul va fi fost victima unei crime. Cadavrul e învîrtoșat ca o peatră și ca prin minune s'a conservat întreg în toate formele sale. Nu numai trăsăturile feței, ci și crețele mâinilor se pot pe deplin deosebi. Învățaiții sunt de părere, că apa cu feluritele sale săruri a rului Iudit a împedecat disolvarea cadavrului, care în cursul vremilor s'a petrificat în straturile de năsip.

Care e cea mai mică țeară? Până acum s'a crezut, că țeara cea mai mică din lume este republica *Saint-Marino*. În urma ultimelor scrutări însă s'a constatat, că gloria aceasta e a republicii *Tavolara*. Aceasta e o insulă în depărtare cam de 5 miluri de Sardinia. Teritoriul ei este de 8 chilometri pătrați și numărul locuitorilor ei se urcă la: 60, cari tot în al șeselea an își aleg un președinte și un senat compus din 6 membri. Drept de votare au în *Tavolara* și femeile; miliție însă teritică republică nu are!

ULTIME ȘTIRI

Londra, 26 Noevre. Irlandezii au trimis o trupă deosebită de sanitari în tabăra Burilor. Ear' deputații *Redmond*, *Sullivan*, *O'Levy* și alții au dat o proclamație în care între altele scriu:

„*Irlandezii, cari luptă acum în Afri-a-de-sud alături cu Buri au reparat rușinea ce au adus asupra patriei lor nenorocirii Irlandezi ajunși cu de silă să lupte în oștirea engleză*“.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 25 Noevrie.

	Arad:	B. Posta
Grâu Aprilie fl.	7.—7.30 fl.	7.96—8.02
Octomvrie	„	8.07—8.12
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	4.92—4.94
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	„	5.65—6.60
nou	5.40—5.50	„
Secară Apr.	5.60—5.70	6.46—6.51
vechiu	„	6.10—6.35
Ovăs Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
Oct.	„	4.90—5.28

Cursul pieții din Arad.

Hărte-monetă română	Cump. fl.	9.48	vând	9.52
Lire turcești	„	„	„	„
Imperial (15 R. aur)	18.90	„	19.—	„
Ruble rusești 100 a	126.—	„	127.—	„
Galbeni	5.58	„	5.63	„
Napoleon-d'or	9.48	„	9.55	„
100 Marco germane	58.50	„	58.95	„
Livre sterling	11.90	„	12.50	„

Editor: **Aurel Popovici-Barcianu.**

Red. respons.: **Ioan Russu Șirianu.**

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Povestea unei coroane de oțel“, cu prețul de 75 cr., „Războiul nostru pentru neatinare“ cu 55 cr., de *George Coșbuc*.

„Teoria dramei“ de *Dr. Iosif Blaga*. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de *Dr. R. Ihering* traducere, de *T. V. Păcățeanu* Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de *Iudita Se-cula*, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de *Sextil Pușcariu*. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de *Petru Vancu*. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de *I. Sceopul*. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de *Ioan Tuducescu*, învățător în *Lipova*. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

„Tragedia Calvarului“, de *L'abbé Henry Bolo*, tradusă în românește de membrii societății de lectură „*Inocențiu Micu Clain*“ a teologilor din *Blaj*. — Sub acest titlu a apărut în „*Tipografia*“ din *Sibiu* și ni s'a trimis la redacție a broșură elegantă de 287 pagini, cuprinzând o lectură religioasă-morală înălțătoare de inimă, din viața, activitatea și despre sfârșitul tragic al Mântuitorului. Frumosul op traducerii îl dedică, în semn de omagiu și fiască iubire, *I. P. S. Sale* arhiepiscopului și metropolitului *Dr. Victor Mihályi*. — Prețul unui exemplar este: 2 coroane (3 lei pentru România).

A apărut în editura de arte grafice „*Minerva*“ din *București* „*Călindarul Minervei*“ pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

„Povestea unei coroane de oțel“, Ce iubitul nostru poet *George Coșbuc*, a apărut în *București*, în editura librăriei *C. Sfetea*, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu sfumos și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani.—Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „*Restatornicirea domniei românești și războiul pentru neatinare*“, scrișă anume pentru *țerânișe*. Incepând dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, indeosebi, este scrișă cu atâta foc și dragoste de neam, cu atâta măiestrie și farmec și într'o limbă atât de dulce poporală, încât, începând odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni până ai isprăvit-o. Și după-ce ai citit-o odată, din nou o ncepi și mereu o citești și tot nu te mai saturi. — O adevărată podoaă literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră poporală. Ear

serviciul, ce are să facă opul acesta țeranului cărturar nu numai în România, ci în toate țerile locuite de Români,—nemăsurat va fi. Va reinvia, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșească.

Almanach, edat de „*Reuniunea învățătorilor români* de la școalele confesionale gr.-or. din diec. *Caransebeșului*, din incidentu adunării generale jubilară, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septemvrie 1895, cu care ocaziune s'a inaugurat monumentul lui *Constantin Diaconoviciu-Loga*. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnica reuniune a învățătorilor nostri din diecesa *Caransebeșului* a scos de sub tipar în „*Tipografia diecesană*“ din *Caransebeș* un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „*Librăria diecesană*“ din *Caransebeș*.

Pentru membrii Reuniunii opul s'a pus la dispozițiunea *P. On. domnii protopresbiteri* din diecesa *Caransebeșului* spre vânzare ear' pentru celalalt *On. public* se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus porto postal de 15 cr. v. a.) la *Librăria diecesană* din *Caransebeș* și la *notariul comitetului*, *Ioan Marcu*, inv. în *Német-Bogșan*.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „*Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român*, de *Titu Vuculescu*, pretor, a apărut tocmai acum în *tipografia „Tribuni Poporului“* în *Arad* o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu

frumos și bine îngrijit, broșată gant și scrișă într'un limbagiu lațelesul poporului. Cuprinsul pe al bogatului matelial al cărții următorul:

I. *Agricultură*. — II. *Ape* (mori de navigare, broduri, plute). — III. *Boalele strarea vitelor*. — IV. *Cause comuna*. — V. *Drumuri și vama*. — VI. *Finan*. — VII. *Industria*. — VIII. *Judecătoria*. — IX. *Matriculele de stat*. — X. *Milita*. — XI. *Mine* (Ocnărit). — XII. *Moștenire*. — *Ordinea publică* (Ajutor la nenorociri, cerea puștilor din altă țeară, Apa de Ajutorarea sêracilor, Adunări publice, cerea cu zăloage, Boalele epidemice, B. Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea țeor, Calea ferată, Cetățenia de stat, cortarea, Edificări, Instruarea în joc, țiuni (descoperiri), Legea de presă, Lăgășite, Măsurarea bucatelor, Monu istorice, Ospătării, Plata medicului, (Têrguri), Poștă, Privilegii (Patente), contra focului, Societăți (bănci, cas păstrare), Site de aramă, Sdrețe, Site de bucate, Instanțieri, Școala secretă, nerea cânilor, Trecerea în altă țeară, grafie, Vânzarea bureșilor, Vânzarea puști și prav de pușcă, Veninuri). — *Orfanale*. — XV. *Păduri*. — XVI. *Religione*. — XVII. *Școală*. — *Sănătatea publică*. — XX. *Serviti*. — XXI. *Vênat*.

Ori-ce daraveri, pe cari popule are aproape zilnic atât cu diectoriile administrative, cât și cu cãtoriile din patrie, cărturarii din por le află în cartea aceasta la un loc, bine lămurite și spusă limbă poporală și înțeleasă de Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroaă (50 cr.) și se poate comanda atât la *in M.-Pecșka*, cât și la *administrațiunea „Tribunei Poporului“*.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„Indreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de *TITU VUCULESCU* pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“